

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/67/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015200055
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015200055.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci navrhovateľky: B. L., bytom XXX XX H. M. XX, právne zastúpená: JUDr. Vladimír Dlugolinský, advokát, AK Stará Ľubovňa, Levočská 1, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05. decembra 2014 o odňatí invalidného dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3Sd/5/2015-69 zo dňa 15. decembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Sd/5/2015-69 zo dňa 15. decembra 2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 3Sd/5/2015-69 zo dňa 15. decembra 2015 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05. decembra 2014, ktorým jej bol podľa § 112 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) odňatý invalidný dôchodok od 16. októbra 2012. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že na základe anonymného podania vznikli pochybnosti o invalidite navrhovateľky a preto bolo povinnosťou odporkyne vykonať kontrolu jej zdravotného stavu. Poukázal na ustanovenie § 153 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z., ktoré neobsahuje imperatívny zákaz kontroly zdravotného stavu poistenca za podmienok uvedených v § 153 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. Tento výklad súd považoval za ústavne konformný, keďže rozhodujúcou skutočnosťou pre vyplácanie invalidného dôchodku je invalidita a potrebná doba poistenia. Napriek tomu, že v preskúmvanej veci nebola stanovená kontrola lekárskej prehliadky, vznikli pochybnosti o ďalšom trvaní invalidity navrhovateľky a preto odporkyňa aplikujúc ustanovenie § 153 ods. 6 písm. b) zákona č.

461/2003 Z.z., bola oprávnená a povinná postupom podľa zákona č. 461/2003 Z.z. zistiť, či zdravotný stav navrhovateľky naďalej zodpovedá invalidite.

Krajský súd konštatoval, že z nálezov, ktoré boli vypracované na odbornom pracovisku NÚTPCH Vyšné Hágy jednoznačne vyplýva záver, že u navrhovateľky došlo k radikálnej zmene v zdravotnom stave, kedy aj spirometrické vyšetrenia konštatujú nález v norme. Odporkyňa preto postupovala v súlade so zákonom, keď napadnutým rozhodnutím navrhovateľke odňala invalidný dôchodok, pretože nebolo preukázané, že zdravotné poškodenie navrhovateľky naďalej zodpovedá invalidite. V zhode s názorom posudkových lekárov krajský súd skonštatoval, že klinické vyšetrenia, ktoré navrhovateľka absolvovala (pľúcne vyšetrenia z 11. apríla 2011, 07. septembra 2011, 12. apríla 2012, 03. augusta 2012, 17. septembra 2012) preukazujú, že ide o sarkoidózu v regresii, keď napriek subjektívne udávaným ťažkostiam s dýchaním bolo dokumentované čisté dýchanie, bez spastických fenoménov, bez krepitácií, nehmatnosť lymfatických uzlín, spirometrické vyšetrenie v norme, RTG nález bez závažnejšej patológie, pričom nedošlo ani k zmene liečby. Pri pľúcnom vyšetrení dňa 17. septembra 2012 boli anamnesticky udávané subjektívne ťažkosti s dýchaním, ktoré pri predchádzajúcich vyšetreniach nikdy neboli dokumentované, naopak, v objektívnom náleze bolo dokumentované čisté dýchanie, spirometrické vyšetrenia boli v norme a RTG nález bez závažnejšej patológie. V odbornom pľúcnom vyšetrení zo 17. septembra 2013 je dokumentované fyziologické dýchanie bez prítomnosti spastických fenoménov, RTG hrudníka nedokumentuje čerstvé ložiskové alebo infiltratívne zmeny a popisuje drobné kalcifikáty v pľúcnom tkanive. Okrem iba raz dokumentovanej ľahkej ventilačnej obštrukčnej poruchy (12. apríla 2012) sú spirometrické vyšetrenia minimálne od r. 2007 v norme. Normálny spirometrický nález a plne kompenzovaný radiopulmonálny nález je aj zo dňa 16. júna 2015. Podľa prepúšťacej správy z NÚTPCH Vyšné Hágy (hospitalizácia od 24. septembra do 02. októbra 2015) je nález na pľúcach s čistým vezikulárnym dýchaním, bez vedľajších dychových fenoménov s plným jasným poklopovým vyšetrením, tlakovo a kardiopulmonálne plne kompenzovaným, bez závažnejšej ventilačnej poruchy, vrátane difúzie krvných plynov a sýtenia krvi kyslíkom. Popis RTG dokumentuje niekoľko veľmi diskrétnych prúžkovitých tieňov v pľúcnom parenchýme obojstranne a na základe očného vyšetrenia sa nezistila očná manifestácia sarkoidózy ani nežiaduce účinky kortikoterapie. Podľa krajského súdu bolo z posudkov citovaných v odôvodnení jeho rozhodnutia zrejmé, že tieto boli vypracované v zmysle odborných medicínskych nálezov tak, ako upravuje § 71 ods. 3 a 4 zákona č. 461/2003 Z.z. a potvrdzujú výrazné zlepšenie zdravotného stavu navrhovateľky bez objektivizovaných patologických klinických prejavov, bez poruchy funkcie pľúc, bez postihnutia iných orgánov sarkoidózou, čo podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení zodpovedá 20 % miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly VIII. Odd. B, položke 6.2, písm. a), keďže ide o sarkoidózu bez klinických symptómov a bez poruchy pľúcnych funkcií s ojedinelými subjektívnymi klinickými symptómami mierneho stupňa. Záver o neuznaní invalidity podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a tiež neuznaní invalidity podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., resp. ani čiastočnej invalidity podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. a o zániku invalidity dňa 17. septembra 2012, považoval krajský súd za správny, preto rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka z dôvodov uvedených v § 205 ods. 2 písm. d) a písm. f) O.s.p. v zákonnej lehote odvolanie. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo ho zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie odporkyne a vec jej vráti na ďalšie konanie. Namietala, že krajský súd nevzal do úvahy svoje predchádzajúce rozhodnutie č.k. 6Sd/85/2013-33 zo dňa 27. marca 2013, kde zrušujúc predchádzajúce rozhodnutie odporkyne o odňatí invalidného dôchodku, poukázal na nedostatočne právne zdôvodnenú otázku oprávnenosti vykonania mimoriadnej lekárskej prehliadky a na povinnosť rozhodnutie odôvodniť v súlade s § 209 ods. 1 až 4 zákona č. 461/2003 Z.z., ako aj rozhodnutie 3Sd/102/2013-55 zo dňa 22. apríla 2014, v ktorom odporkyni opätovne vytkol, že sa dostatočne a presvedčivo nevyrovnala s otázkou uskutočnenia mimoriadnej kontrolnej lekárskej prehliadky, pričom ani lekársky posudok nezodpovedal požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. V ďalšom konaní ju preto zaviazal vyriešiť základnú otázku, a to predložením listinných dokladov v administratívnom spise, že u navrhovateľky bola pri poslednej kontrolnej lekárskej prehliadke nariadená ďalšia kontrolná lekárska prehliadka, pretože v opačnom prípade aplikovať ustanovenie § 153 ods. 6 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. vzhľadom na odsek 7

tohto ustanovenia nie je možné, resp. v prípade ak nariadenie mimoriadnej kontrolnej lekárskej prehliadky prípustné je, potom bude potrebné zdravotný stav navrhovateľky posúdiť aj s prihliadnutím na jej pracovnú schopnosť podľa zákona č. 100/1988 Zb. a aj podľa zákona 461/2003 Z.z. Napriek tomu novým (tu preskúvaným) rozhodnutím z 05. decembra 2014 odporkyňa invalidný dôchodok navrhovateľke odňala. Krajský súd jej opravný prostriedok označil za nedôvodný, s čím navrhovateľka nesúhlasí a má za to, že nenastali také skutočnosti a zo strany odporkyne neboli predložené také dôkazy, ktoré mali byť súdom vyhodnotené ako dostačujúce pre potvrdenie rozhodnutia odporkyne, lebo táto nepredložila súdu žiaden relevantný listinný dôkaz, ktorým by oprávnenosť nariadenia ďalšej kontrolnej lekárskej prehliadky potvrdila. Krajský súd sa uspokojil s nedostatočnými tvrdeniami odporkyne bez predloženia listinných dôkazov. Nesúhlasila s tvrdením krajského súdu, že zdravotný stav navrhovateľky je popri otázke nenariadenia lehoty kontrolnej lekárskej prehliadky, otázkou marginálnou. Tvrdí, že jej zdravotný stav sa nezlepšil a nezmenil sa ani liečbou, o čom existuje objektívny pľúcny nález. Opakovane tiež namietala, že krajský súd sa s otázkou nariadenia kontrolnej lekárskej prehliadky nevyrovnal. Uviedla tiež, že voči posudkom posudkových lekárov ako zamestnancov odporkyne má výhrady. Odporkyni vytkla, že sa právneho názoru súdu nedržala a bezdôvodne robila prierahy v konaní a vôbec neprihliadala na lekárske správy ošetrojúcej lekárky.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti, keď dôvody, ktoré navrhovateľka v odvolaní uviedla, nepovažovala za opodstatnené.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne, ktorým navrhovateľke podľa § 112 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. odňala invalidný dôchodok.

Podľa § 227 ods. 3 vety prvej zákona č. 461/2003 Z.z., poistenec je povinný príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na dávku, trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu.

Z dávkových spisov odporkyne mal odvolací súd preukázané, že navrhovateľka bola od 22. apríla 1994 uznaná invalidnou podľa § 29 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č. 100/1988 Zb.“) a bol jej priznaný invalidný dôchodok, ktorý poberala až do dňa jeho odňatia od 16. októbra 2012. Invalidizujúcim ochorením bola sarkoidóza pľúc - III. štádium s kožným prejavom pri liečbe kortikoidmi.

Podľa § 29 ods. 2 (od 01. júla 1999 ods. 3) zákona č. 100/1988 Zb., občan je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav

- a) je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie,
- b) je schopný vykonávať sústavné zamestnanie iba za celkom mimoriadnych podmienok (nevidomí občania, občania s veľmi ťažkými ortopedickými chybami a pod.). Zdravotné postihnutia podmieňujúce invaliditu podľa písmena b) ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

Podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., občan je čiastočne invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav

- a) jeho telesné alebo duševné schopnosti dosahujú polovicu schopností na výkon sústavného

zamestnania u zdravých občanov, alebo

b) je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok, ktoré ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom, alebo

c) má značne sťažené všeobecné životné podmienky; zdravotné postihnutia značne sťažujúce všeobecné životné podmienky ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

Podľa § 112 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., dávka sa odníme, ak zanikol nárok na dávku alebo ak sa zistí, že sa dávka priznala neprávom.

Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Podľa § 153 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. posudkový lekár posudzuje na účely sociálneho poistenia pri kontrolných lekárskech prehliadkach zdravotný stav, schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť a pracovnú schopnosť poistencu a poškodeného

a) v lehote určenej pri predchádzajúcom posudzovaní alebo aj skôr, ak zistí posudkovo významné skutočnosti, ktoré odôvodňujú vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky,

b) na podnet inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Podľa § 153 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z trvanie invalidity sa nepreskúmava, ak pri kontrolnej lekárskej prehliadke nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia.

Nosnou námietkou odvolania navrhovateľky bolo tvrdenie, že pokiaľ po uznaní invalidity nebola nariadená ďalšie kontrolná lekárska prehliadka, vzhľadom na § 153 ods. 7 tohto zákona nie je možné aplikovať ustanovenie § 153 ods. 6 písm. b) zákona č. 461/2003 Poukázala pritom na zhodný právny názor krajského súdu uvedený v jeho rozhodnutiach z 27. marca 2013, č. k. 6Sd/85/2012-33 a z 22. apríla 2014, č. k. 3Sd/102/2013-55, ktorými boli zrušené už predchádzajúce rozhodnutia odporkyne týkajúce sa odňatia invalidného dôchodku navrhovateľke.

Z dávkových spisov mal odvolací súd za preukázané, že navrhovateľka bola od 22. apríla 1994 uznaná za invalidnú podľa § 29 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Pri tomto posúdení bola kontrolná lekárska prehliadka nariadená na marec 1995. Ďalšia kontrolná lekárska prehliadka stanovená nebola. Navrhovateľka však bola posúdená opätovne v roku 2006 v rámci prehodnocovania invalidných dôchodkov podľa novej právnej úpravy (§ 263 a § 263a zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení).

Vzhľadom na anonymný podnet, doručený odporkyni dňa 17. apríla 2012 týkajúci sa neoficiálnej pracovnej činnosti navrhovateľky v zahraničí, odporkyňa úradne iniciovala mimoriadnu kontrolnú lekársku prehliadku navrhovateľky, keď navrhovateľku opakovane (počnúc od mája 2012) vyzývala na predloženie aktuálnych lekárskeho nálezov za účelom preukázania jej zdravotného stavu.

Odvolací súd zistil, že uvedený anonymný podnet, zaevidovaný pod č. SL - 19634/2012 je založený v posudkovom spise odporkyne.

Ako vyplýva z ustanovenia § 112 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., zákonodarca predvídal vznik situácií, kedy oprávnenej osobe nárok na dávku časom zanikne. Preto v prípade, ak sa preukáže, že subjekt, ktorý už je poberateľom dôchodkovej dávky medzičasom prestal podmienky nároku spĺňať, možno mu v zmysle uvedeného ustanovenia dávku odňať.

Bez ohľadu na to, že kontrolná lekárska prehliadka sa v zmysle § 71 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z. nariaďuje v prípade, ak je predpoklad zlepšenia zdravotného stavu, zákonodarca žiadnym ustanovením

zákona nevylúčil možnosť nariadenia mimoriadnej kontrolnej lekárskej prehliadky, naopak takú možnosť priamo upravil (povolil) v ustanovení § 153 ods. 6 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. Hoci ustanovenie § 153 ods. 7 zakotvuje zásadu nevykonávať následnú kontrolnú lekársku prehliadku ak jej konanie nebolo nariadené, ustanovenie § 153 ods. 6 písm. b) ustanovuje výnimky z tejto zásady.

Jednou zo zákonných podmienok vzniku nároku na invalidný dôchodok je invalidita. Ak by zákon možnosť mimoriadneho preskúmania trvania invalidity vylúčil, úmysel zákonodarcu, spočívajúci v poskytovaní ochrany pred následkami dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu vplyvajúceho na pracovnú schopnosť poistenca, by sa minul zamýšľanému účinku, keď v systéme oprávnených poistencov by sa tolerovali jednotlivci, ktorým je dôchodková dávka poskytovaná aj napriek tomu, že už nespĺňajú zákonom stanovené podmienky nároku na dávku.

Z uvedených dôvodov odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku navrhovateľky voči vykonaniu mimoriadnej kontrolnej lekárskej prehliadky a jej nariadenie vyhodnotil za daných okolností ako dôvodné a súladné so zákonom.

Je potrebné tiež konštatovať, že v danom prípade sa odporkyňa riadne a náležite zaoberala zisťovaním a vyhodnocovaním aktuálneho zdravotného stavu navrhovateľky vyplývajúceho nielen z ňou predložených odborných lekárskeho nálezov, ale aj z prepúšťacej správy z hospitalizácie navrhovateľky v Národnom ústave tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie vo Východných Hágoch zo dňa 02. októbra 2015, pričom skutkový stav zistila dostatočne. Závery posudkového lekára uvedené v lekárskej správe zo dňa 27. októbra 2015 o výraznom zlepšení zdravotného stavu navrhovateľky bez objektivizovaných patologických klinických prejavov, bez poruchy funkcie pľúc a bez postihnutia iných orgánov sarkoidózou, odvolací súd v zhode s názorom krajského súdu považoval za logické, presvedčivé a korešpondujúce záverom odborných lekárov, v starostlivosti ktorých navrhovateľka je. Hoci navrhovateľka v odvolaní tvrdila, že jej zdravotný stav sa nezlepšil a nezmenil sa ani liečbou, pričom u nej existuje objektívny pľúcny nález, nepredložila v priebehu konania také lekárske nálezy, ktoré by toto jej subjektívne presvedčenie aj preukazovali.

Pokiaľ v odvolaní len stroho uviedla, že má výhrady k posudkom posudkových lekárov odporkyne, a že celý postup odporkyne hraničil so zaujatosťou jej zamestnancov a že sa nedržala právneho názoru súdu a bezdôvodne robila prietahy v konaní, odvolací súd tieto jej všeobecné námietky ako relevantné vyhodnotiť nemohol, keďže navrhovateľka konkrétne nešpecifikovala, ktoré konanie odporkyne považuje za prejav zaujatosti či spôsobovanie prietahov v konaní. Neuviedla ani to v čom toto konanie podľa jej názoru malo spočívať a ani to z akých dôvodov sa to domnieva. Rovnako všeobecný charakter mala tiež námietka navrhovateľky, že odporkyňa neprihliadla na lekárske správy ošetrojúcej lekárky MUDr. M., keď vôbec nekonkretizovala ani to, ktoré závery ošetrojúcej lekárky uvedené v ktorých lekárskeho správach (z ktorého dňa) považuje za nezohľadnené posudkovými lekármi, prípadne za v rozpore s ich závermi. Navrhovateľkou predložené lekárske správy MUDr. M. boli v posudku zo dňa 27. októbra 2015 zdokumentované, pričom posudkoví lekári sa vypořádali aj s odbornými závermi v nich uvedenými.

Z týchto dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 250a ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka v konaní nebola úspešná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.